

בעניין:

1. עו"ד _____ חמדאללה, ת"ז _____

תושב השטחים הכבושים

2. המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר – ע"ר

ע"י ב"כ עוה"ד עידו בלום (מ"ר 44538) ו/או יותם בן הלל (מ"ר 35418) ו/או חוה מטרס-עירון (מ"ר 35174) ו/או סיגי בן-ארי (מ"ר 37566) ו/או דניאל שנהר (מ"ר 41065) ו/או ליאורה בכור (מ"ר 50217) ו/או אלעד כהנא (מ"ר 49009)

מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר

רח' אבו עוביידה 4, ירושלים, 97200

טל: 02-6283555; פקס: 02-6276317

העותרים

- נ ג ד -

המפקד הצבאי לאיזור הגדה המערבית

המשיב

עתירה למתן צו על תנאי

מוגשת בזאת עתירה למתן צו על תנאי, המופנה אל המשיב והמורה לו לבוא וליתן טעם:

1. מדוע לא יתיר את יציאתו של העותר 1 מהגדה המערבית לירדן, דרך גשר אלנבי, על מנת שיוכל להירשם ללימודי דוקטורט במשפטים באוניברסיטת קהיר במצרים ולקיים את הפגישות הנדרשות לכך באוניברסיטה, וכן על מנת שיוכל לבקר את בני משפחתו המתגוררים בירדן.

2. מדוע לא ינמק את סירובו, ולא יציג בפני העותר את הסיבה לסירוב ונימוקיו ואת אופי הראיות עליהן היא נשענת.

בית המשפט הנכבד מתבקש להורות למשיב להגיב לעתירה בהקדם, במיוחד לאור משמעותו של מימד הזמן, כאשר מדובר באיסור על יציאה לחו"ל והשלכת משך הזמן על עוצמת הפגיעה בזכויותיו של העותר. כדברי בית המשפט:

לעניין עוצמתה של הפגיעה בזכות - או "מידתיותה" של הפגיעה - יש לשקול גם את משך הזמן של ההגבלה. ככל שמשך הזמן של ההגבלה ארוך יותר, גדלה עוצמת הפגיעה. לא הרי הגבלה על זכות היציאה מן הארץ למספר ימים כהגבלה למספר חודשים או אפילו שנים.

(בג"ץ 4706/02 סלאח נ' שר הפנים, פ"ד נו(5) 695 (2002); וראו גם: בג"ץ 6358/05 ואנונו נ' אלוף פיקוד העורף, תק-על(1)2006, 320, 331; ובג"ץ 1890/05 עיריית בית לחם נ' מדינת ישראל, תק-על(1)2005, 1114, 1127).

התשתית העובדתית

הצדדים

1. העותר 1 (להלן: **העותר**), יליד 1970, הוא פלסטיני המתגורר בבית לקיא שבקרבת העיר רמאללה. העותר הינו עורך דין בעל תואר ראשון ושני במשפטים, עם התמחות במשפט ציבורי, ובין היתר מייצג עצורים בבתי המשפט הצבאיים.

העתקי תעודות בדבר תארוו האקדמיים של העותר, מצורפים ומסומנים **ע/1**.
2. בכוונת העותר להתחיל בלימודים לתואר שלישי במשפטים. בגדה המערבית לא קיים כלל מכלול לתואר שלישי במשפטים, ועל כן מבקש העותר להירשם ללימודי התואר השלישי באוניברסיטת קהיר שבמצרים.
3. כמו כן, לעותר קרובי משפחה המתגוררים בירדן, אותם לא ראה מזה **שלוש שנים תמימות**.
4. יצוין, למעלה מן הצורך, כי ביום 22.4.07 הוגש נגד העותר כתב אישום על ביצוע שירות עבור התאחדות בלתי מותרת, בטענה כי במסגרת עבודתו המשפטית, העביר כספים למשרד המסייע לאסירים המשוייכים לג'יהאד האיסלאמי. אולם ביום 30.12.08 הודיעה התביעה הצבאית כי היא חוזרת בה מכתב האישום, ובהתאם לכך נסגרו כל ההליכים בתיק. יצוין, כי המשרד האמור ממילא נסגר מאז ולעותר אין כל קשר עמו.

העתקים מכתב האישום וכן מההחלטה על סגירת התיק מיום 30.12.08 מצורפים ומסומנים **ע/2**.
5. העותרת 2 (להלן: **המוקד להגנת הפרט או המוקד**) היא עמותה הפועלת לקידום זכויות האדם של פלסטינים בשטחים הכבושים.
6. המשיב הוא המפקד הצבאי, האחראי על שטח הגדה המערבית מטעמה של מדינת ישראל, המחזיקה בשטחי הגדה המערבית תחת כיבוש צבאי מזה למעלה מארבעים ושתיים שנה.

נוהל "בירור מוקדם" ליציאת תושבי השטחים הכבושים לחו"ל

7. במסגרת עתירה עקרונית בעניין מנועי יציאה לחו"ל (בג"ץ 8155/06 **האגודה לזכויות האזרח נ' מפקד כוחות צה"ל ביהודה ושומרון**), קבע המשיב נוהל חדש, המאפשר לתושבי השטחים המבקשים לצאת לחו"ל, לערוך בירור מראש לעניין קיומה של מניעה ביטחונית ליציאתם (להלן: **הנוהל**).
8. הנוהל כולל הליך של הגשת בקשה במת"ק, לבירור האם קיימת מניעה כנגד יציאת הפונה לחו"ל. אם הבקשה מסורבת, ניתן להגיש ערעור או השגה, אשר תטופל לכל היותר בתוך שישה שבועות. (יצוין, כי בינתיים שונה הנוהל, כך שהוא כולל הליך בקשה והשגה בן שמונה שבועות, אך שינוי זה אינו רלבנטי לענייננו).

9. נוהל זה חל גם כאשר ידוע לפונה כי קיימת מניעה כנגד יציאתו לחו"ל, למשל, אם הוחזר כלעומת שבא מגשר אלנבי על ידי המשיב. במקרה זה מאפשר הנוהל לפנות ישירות למשיב בהליך ההשגה האמור.

10. בתוך כך, טוענים העותרים, כי מדובר בנוהל המנוגד לעקרונות בסיסיים של מינהל תקין, מעגן פגיעות בלתי מוצדקות ובלתי סבירות בזכויות אדם ומכביד על תושבי השטחים המבקשים לצאת לחו"ל.

מיצוי ההליכים

11. בחודשים אפריל ומאי 2008 ניסה העותר לצאת מארצו. העותר ביקש אז לנסוע לסעודיה על מנת לקיים את מצוות ה"עומרה". אך בכל פעם שהגיע לגשר אלנבי, סירבו נציגי המשיב להתיר את מעברו, בלא כל הסברים או נימוקים.

12. ביום 17.5.09 פנה העותר למשרד הקישור הפלסטיני ברמאללה, על מנת לפנות באמצעותם לצד הישראלי ולנסות להסיר את המניעה, אולם מן הקישור הפלסטיני הפנו אותו למת"ק הישראלי בבית-אל. באותו יום פנה העותר טלפונית למינהל האזרחי בבית-אל, אולם שם נאמר לו רק כי הוא "מנוע".

13. אי לכך, ביום 21.5.09 פנה ב"כ של העותר, עו"ד מחמוד חסאן, בכתב ליועמ"ש המשיב, תיאר את השתלשלות העניינים, וביקש את התערבותם לשם התרת יציאתו של העותר לחו"ל.

העתק פנייתו של עו"ד חסאן ליועמ"ש המשיב מיום 21.5.09 מצורף ומסומן ע/3.

14. בתשובת יועמ"ש המשיב מיום 25.5.09, מסר כי הוא מסרב לטפל בעניין, והציע כי העותר יפנה לקצין פניות הציבור של המינהל האזרחי.

העתק תשובת יועמ"ש המשיב מיום 25.5.09 מצורף ומסומן ע/4.

15. ביום 31.8.09, פנה העותר למת"ק הישראלי ברמאללה, והגיש שם בקשה להסרת המניעה.

העתק טופס הבקשה (על שני צדדיו – בעברית ובערבית) שהגיש העותר במת"ק ביום 31.8.09 מצורף ומסומן ע/5.

16. כעבור כחודש ימים, פנה ב"כ של העותר טלפונית למת"ק הישראלי ברמאללה, על מנת לברר מה עלה בגורל הבקשה, ושם נמסר לו כי העותר "מנוע מסיבות ביטחוניות".

17. ביום 9.11.09 ניגש העותר למת"ק הישראלי ברמאללה, כדי להגיש השגה על המניעה ליציאתו לחו"ל. כשהגיע למת"ק התברר כי יש עומס רב של פונים, אולם איש אינו מטפל בפניות, והחיילים הודיעו שהם "בהפסקת אוכל". לאחר זמן מה הודיעו החיילים שכולם נדרשים לעזוב וש"אין יותר קבלת קהל".

18. למחרת היום, 10.11.09, חזר העותר למת"ק. לאחר המתנה של כשעתיים התאפשר לו סוף סוף להגיש את ההשגה. החיילת אשר קיבלה מידו את ההשגה, מסרה לו "טופס טיפול בבקשה". בניגוד למקובל ולמתבקש, החיילת לא ציינה בטופס את התאריך בו עליו לשוב לשם קבלת התשובה.

העתקים מטופס ההשגה שהגיש העותר ביום 10.11.09 ומטופס הטיפול שקיבל מהמת"ק, מצורפים ומסומנים ע/6-7.

19. ביום 15.12.09, בחלוף חמישה שבועות מיום הגשת ההשגה, פנה המוקד להגנת הפרט בתזכורת לראש מת"ק רמאללה, עם העתק לקצינת פניות הציבור במינהל האזרחי, והדגיש כי על המשיב ליתן לעותר תשובה להשגה לכל המאוחר בתוך שישה שבועות מיום הגשתה – קרי, עד ליום 22.12.09.

העתק ממכתב התזכורת לרמת"ק רמאללה מיום 15.12.09, מצורף ומסומן ע/8.

20. אולם המועד חלף ודבר לא קרה. ביום 24.12.09 – בחלוף למעלה מששה שבועות מיום הגשת ההשגה – ניגש העותר למת"ק הישראלי ברמאללה בכדי לקבל את תשובת המת"ק. אולם החיילים במת"ק מסרו לו שעניינו "עדיין בבדיקה".

21. אי לכך, פנה המוקד להגנת הפרט באותו יום בשנית בכתב לראש מת"ק רמאללה, והדגיש כי "ההתמהמהות במן המענה להשגה מהווה זלזול מופגן בזמנו של הפונה, בתוכניותיו לצאת לחו"ל ובצורך להשיב לו במועד".

העתק פניית המוקד להגנת הפרט לרמת"ק רמאללה מיום 24.12.09, מצורף ומסומן ע/9.

22. והנה, ביום 3.1.10 מסר טלפונית קצין בשם תימור מן המת"ק הישראלי ברמאללה, כי **השגתו של העותר סורבה**.

23. למחרת היום פנה העותר למת"ק רמאללה, שם קיבל את החלטה בכתב – לא לפני התערבות טלפונית של נציגת המוקד להגנת הפרט. אולם גם הפעם דובר בהחלטה שאין בה אף שמץ של הסבר או נימוק, והסעיף בטופס שנועד לנימוקי החלטה נותר מיותר.

העתק מהודעת הסירוב שקיבל העותר ביום 4.1.10, מצורף ומסומן ע/10.

24. לאור האמור, לא נותר אלא לפנות לבית המשפט הנכבד.

הטיעון המשפטי

חובת המשיב להבטיח את חייהם התקינים של תושבי השטחים הכבושים

25. המשיב מחויב להגן על זכויותיהם של תושבי השטחים מכוח חובתו הכללית, כמפקד השטח הכבוש, להבטיח את החיים התקינים בשטחים ולשמור על זכויותיהם של תושבי השטחים.

26. תקנה 43 לתקנות האג 1907, קובעת:

בעבור סמכות השלטון החוקי למעשה לידי הכובש, עליו לנקוט בכל האמצעים שביכולתו על מנת להחזיר ולהבטיח במידת האפשר את הסדר והחיים הציבוריים.

27. החובה להבטיח את הסדר והחיים התקינים ולפעול למען צרכי החברה חלה על כל תחומי החיים האזרחיים:

הרישא של תקנה 43 לתקנות האג מעניק לממשל הצבאי סמכות ומטיל עליו חובה להחזיר ולהבטיח את הסדר והחיים הציבוריים... אין התקנה מגבילה עצמה להיבט מיוחד של הסדר והחיים הציבוריים. היא משתרעת על הסדר והחיים הציבוריים בכל היבטיהם. על-כן חלה סמכות זו - בצד ענייני ביטחון וצבא - גם על נסיבות "אזרחיות" רב-גוניות, כגון נסיבות כלכליות, חברתיות, חינוכיות, סוציאליות, תברואתיות, בריאותיות, תעבורתיות וכיוצא באלה עניינים, שחיי אדם בחברה מודרנית קשורים עמהם.

(בג"ץ 393/82 ג'מעייט אסכאן נ' מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה והשומרון, פ"ד לז' 797, 785 (4) 1983).

28. בהבטחת החיים התקינים יש משקל רב לחלוף הזמן והשפעתו על האוכלוסייה:

אין המדובר דווקא על פעולה חד-פעמית אלא בחובה מתמשכת, וממילא אין לקיימה אלא בהתחשב בנסיבות, המשתנות מעת לעת, ותוך מתן תשומת לב ראויה לצרכים, שהזמן גרמם ומוסיף לגרמם עם חלוף העתים. הנסיבות בהן מדובר אינן ביטחוניות דווקא אלא גם נסיבות כלכליות, תברואתיות, תעבורתיות וכדומה.

משך הזמן של קיום השלטון הצבאי עשוי להשפיע על אופיים של הצרכים, וההכרח בביצוע התאמות והיערכות חדשה עשוי לגבור ככל שאורך הזמן רב יותר... במסגרת הפרשנות המשפטית לסימן 43 הודגשה על-כן לא אחת הזיקה בין יסוד הזמן לבין הלבוש, אותו ילבש קיום הוראותיו של סימן 43.

(בג"ץ 69/81 אבו עיטה נ' מפקד אזור יהודה והשומרון, פ"ד לו' (2) 197, 311-310 (1983)).

29. במרכז שיקוליו של המפקד הצבאי צריכה לעמוד הדאגה לזכויותיהם של התושבים המוגנים בשטח הכבוש:

בתחום האחרון מופקד מפקד האיזור לא רק על שמירת הסדר והביטחון של התושבים אלא גם על הגנת זכויותיהם, ובמיוחד על זכויות האדם החוקתיות הנתונות להם. הדאגה לזכויות אדם עומדת במרכז השיקולים ההומניטאריים שחובה על המפקד לשקול.

(בג"ץ 10356/02 הס' נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית, פ"ד נח' (3) 456, 443 (2004)).

30. חובותיה של מעצמה כובשת הן לא רק להשיב את החיים לקדמותם, אלא גם לפתח ולאפשר את התפתחותה של האוכלוסייה והחברה המקומית. המשיב חייב לעמוד בסטנדרטים הגבוהים החלים על מצב של כיבוש המתמשך תקופה כה ארוכה (ראו לעניין החובות המוגברות במצבים של כיבוש מתמשך: Sassòli M. "Legislation and maintenance of Public Order and Civil life by Occupying Power," *European Journal of International Law*, Vol 16, No 4, 2005. pp 687-679).

31. יודגש, כי משפט זכויות האדם הבינלאומי מחייב גם בעת מלחמה ומהווה חלק חשוב מחובותיו של המשיב (ראו בג"ץ 3239/02 **מרעב נ' מפקד כוחות צה"ל ביהודה ושומרון**, פ"ד נז(2) (349). עקרון זה אומץ גם על ידי ועדת זכויות האדם של האו"ם אשר קבעה, כי הכללים החלים על כיבוש צבאי ממושך מטילים על המשיב חובות ברורות כלפי האוכלוסייה המוגנת מתוקף משפט זכויות האדם הבינלאומי, לרבות האמנה הבינלאומית בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות (UN Human Rights Committee, Concluding Observations: Israel (2003), (UN Doc. CCPR/CO/78/ISR, 21 August 2003, para. 11).

פגיעה קיצונית ובלתי מידתית בזכותו של העותר לצאת מארצו: "איסור יציאה" גורף, ללא נימוק או שימוע וללא מסגרת זמן ידועה

32. יש לזכור כי משמעותה של שלילת זכותו של העותר לצאת לחו"ל, תוך פגיעה חריפה בחירותו ובכבודו כבן אדם, משמעות **כליאתו בפועל בתוך שטח הגדה המערבית למשך זמן בלתי ידוע**.

33. לעניין זה יש להדגיש כי לשאלת משך זמן ההגבלה, משמעות כבדת משקל במימוש זכות היציאה מהמדינה, במובן זה שהזכות לצאת היא זכות המוקנית לאדם בכל עת שיחפוץ, ועל כן, כאשר מוגבלת זכות היציאה, מידת הלגיטימיות שלה הולכת ופוחתת ככל שמתארכת תקופת המניעה. לא הרי הגבלת הזכות לימים ספורים כהגבלתה לחודשים, לשנים או לעד.

ככל שההגבלה נפרשת על פני היקף גיאוגרפי נרחב יותר, וככל ששאר תנאיה קשים יותר, **וזמן התמשכותה ארוך יותר, כך הולכת וגדלה עוצמת הפגיעה**, והשיקלול בינה לבין הערך הנוגד הופך להיות קשה ומורכב יותר (הדגשים אינם במקור).

(פרשת ואנונו, לעיל).

ראו גם דבריה של המלומדת יפה זילברשץ, במאמרה "זכות היציאה מהמדינה":

יש לתחום את הגבלת זכות היציאה בזמן; שהרי הגבלת יציאה מהארץ לימים לא דומה להגבלתה במשך חודשים או להגבלה של שנים. כיצד ייקבע זמן הגבלת הזכות ליציאה? ראשית, **יש להקפיד על-כך שברגע שהאינטרס חדל להתקיים יתאפשר לאדם לממש את זכותו ליציאה מהארץ** [...] תיחום זמן הגבלתה של זכות היציאה עומד בתיאום עם הדרישה בסעיף 8 לחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו, שהגבלת זכות לא תהיה במידה העולה על הנדרש (הדגשים אינם במקור).

(יפה זילברשץ "זכות היציאה ממדינה" משפטים כ"ג 69, תשנ"ד).

34. בהתאם לסעיף 12(3) לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות (1966), ניתנת לכל מדינה הזכות להגביל יציאתם של אנשים מגבולותיה אך ורק במקרים חריגים ביותר ועל סמך ראיות הנוגעות למעשיו של הנדון עצמו (UN ICCPR, General Comment No. 27. Freedom of Movement (Article 12). UN Doc. CCPR/C/21/Rev.1/Add.9, A/55/40, See also, Harvey C. Barnidge R.P. ; Vol. I, Annex VI A (2000), pp. 128-132 "Human Rights, Free Movement, and the Right to Leave in International Law," *International Journal of Refugee Law*, Vol 19, No 1, 2007. pp. 16-20).

35. נדגיש, כי ניתן להגביל במקרים חריגים, קיצוניים ומיוחדים את זכותו של אדם לצאת מארצו, אך ורק מכוח ראיות כנגד אדם זה וחשד הנובע ממנו עצמו, שכן כאשר מדובר באיזון בין חירותו וכבודו של אדם לבין שיקולי ביטחון, הנחת היסוד הינה כי השימוש בכלים ואמצעים מניעתיים, הפוגעים בחירותו וכבודו של אדם, מותר רק כאשר ממנו עצמו נשקפת סכנה לביטחון המדינה.

כדברי השופטת דורנר :

למפקד הצבאי שיקול-דעת רחב והוא יכול לבחור מבין אמצעי המניעה העומדים לרשותו את האמצעי האפקטיבי ביותר למניעת הסכנה לביטחון המדינה. יתר על כן, לצורך בחירת אמצעי זה רשאי המפקד גם לשקול שיקולים שבהרתעת הרבים, ובלבד שמון האדם עצמו נשקפת סכנה לביטחון המדינה.

(בג"ץ 9534/03 אדריס נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית, תק-על 2003(3) 82 (2003); ההדגשה הוספה).

36. בפסיקה הודגש כי עקרון זה חל גם כאשר מדובר בפגיעה בחירותו של אדם בדרך של הטלת מגבלות על חופש התנועה שלו וזכותו לצאת מן הארץ :

בנסיבות מיוחדות וחריגות, נוקטת המדינה אמצעי מנע שנועדו להגן על קיומה, על דרך הצבת מחסומים אשר יקשו על האדם להגשים את פשעו המתוכנן. מחסומים אלה מתבטאים, לא אחת, בהגבלת חירות האדם בהיקף כזה או אחר. הגבלת החירות האישית היא פגיעה כבדת משקל בזכות יסוד של הפרט. היא נסבלת רק מקום שחיוניותה הוכחה להשגת אינטרס ציבורי הכרחי וכבד-משקל.

הצורך באיזון דומה עולה בשיטתנו בהקשר למעצרים מינהליים... איזון זה מניח... כי ניתן לאפשר - במדינה דמוקרטית שוחרת חופש וביטחון - מעצר מינהלי של אדם אשר ממנו עצמו נשקפת סכנה לביטחון המדינה... הטעמים לעמדה זו הם שניים: ראשית, הפגיעה של מעצר מינהלי בחירות ובכבוד של אדם אשר ממנו עצמו נשקפת סכנה לביטחון המדינה היא קשה... שכן היא פוגעת בחירותו של אדם - חירות המוגנת בישראל ברמה חוקתית-על-חוקית - בלא משפט ובלא פסק-דין.

(בג"ץ 6358/05 ואנונו נ' אלוף פיקוד העורף, תק-על 2006(1) 320, 330 (2006). ההדגשה הוספה).

37. גם בית הדין האירופי לזכויות-אדם קבע כי הטלת מגבלות על חופש התנועה של אדם **חייבת להיעשות על בסיס ראיות כנגד אותו אדם ורק בשל סיכון הנובע ממנו עצמו**. כך, למשל, לא ניתן להטיל מגבלות ומניעות על אדם רק בשל קשריו המשפחתיים:

The Court fails to see how the mere fact that the applicant's wife was the sister of a Mafia boss, since deceased, could justify such severe measures being taken against him in the absence of any other concrete evidence to show that there was a real risk that he would offend...

In conclusion, and without underestimating the threat posed by the Mafia, the Court concludes that the restrictions on the applicant's freedom of movement cannot be regarded as having been 'necessary in a democratic society.

(*Labita v. Italy*, ECHR, Application No. 26772/95, judgment of 6 April 2000, para. 196-7).

חובת המשיב לנמק החלטתו כחלק אינהרנטי מזכותו של העותר לשימוע

38. החלטת המשיב אינה מגלה ולו שמץ של נימוק. אך סומן בה ב-X הסעיף המתאים, המורה כי "יש מניעה ביטחונית" ותו לא. לא נכתב בה, ולו בתמצית, מהו החשש מיציאת העותר לחו"ל; על איזה מידע הוא מבוסס; ומהן הראיות המבססות מידע זה; ואף לא מדוע לא ניתן לגלות לעותר ולו בתמצית במה הדברים אמורים.

39. העותר, אשר זכויותיו הוגבלו בעקבות החלטת המשיב, זכאי לכך כי ההחלטה בעניינו תתקבל בדרך מינהלית תקינה וכי המשיב יחשוף את הטעם להגבלת זכותו זו. הרציונאל לכך הוא ברור: ללא פירוש טעם הסירוב, לא יוכל אדם שנפגע מן ההחלטה לכפור בטענות שעומדות כנגדו וזכויותיו המוגנות עלולות להיות מוגבלות ללא כל ביקורת או מבחן. גם כאשר היקף ההנמקה מוגבל בשל שיקולי ביטחון, עדיין אין בכך בהכרח כדי למנוע גילוי נימוקים באופן מוחלט.

פטור מגילוי נימוקים, עובדות או מסמכים כאשר הגילוי עלול לפגוע בבטחון המדינה או ביחסי החוץ שלה מקובל על המחוקק ועל בית המשפט בהקשרים שונים. ואם יש כאן מקום לתמיהה, אין זה בגלל עצם הפטור, אלא בגלל היקף הפטור. שכן, מצד אחד, סביר הדבר שעובד הציבור לא יהיה חייב לגלות נימוקים להחלטתו במידה שיהיה בכך כדי לפגוע בבטחון המדינה או ביחסי החוץ שלה. אולם, מן הצד השני, **אין בכך בהכרח כדי למנוע גילוי נימוקים באופן מוחלט. יש מקרים בהם שיקולים של בטחון המדינה או יחסי החוץ שלה מונעים גילוי חלק מן הנימוקים, או מונעים ניסוח מסויים של הנימוקים, אך עדיין מאפשרים לתת הנמקה, ולו רק חלקית, שלא תפגע בבטחון המדינה או ביחסי החוץ שלה.**

(י' זמיר, **הסמכות המינהלית** (כרך ב, תשנ"ו), בעמ' 917, הדגשים אינם במקור).

40. חובת ההנמקה איננה חלה רק מתוקף נוהל כזה או אחר, ולא מדובר בעניין פורמלי: מדובר בחובה החולשת על יסודות המשפט המינהלי כחלק בלתי נפרד מזכות השימוע וזכותו של אדם לדעת מהן טענות הרשות ולהביא את עמדתו בפניה.

41. יפים לעניין זה דבריו של כבי' השופט (כתוארו אז) ברק:

המקרה שלפנינו מדגים יפה את החשיבות הרבה שיש ליחס לשמירה קפדנית של הכללים בדבר זכות השמיעה. משלא ניתנה לעותר האפשרות לשמוע את התלוות נגדו ולהשמיע את תגובתו שלו, התגבשה בו ההכרה, כי שיקולי הרשויות הם פסולים ומפלים, והאמון שלו כאזרח באמינות השלטון התערער.

מצב דברים זה באים הכללים בדבר זכות השמיעה למנוע, שכן הם מכוונים לא רק לכך שהלכה למעשה ייעשה צדק עם הנפגע, אלא הם מכוונים גם להבטיח את האמון של הציבור בפעילותם התקינה של השלטונות...

זכות זו אין משמעותה אך הליך פורמלי של הזמנה ושמיעה. זכות השמיעה משמעותה הזכות לשמיעה הוגנת (בג"צ 598/77, בעמ' 168). זכות זו משמעותה מתן הזדמנות נאותה להגיב על מידע שנתקבל, והעשוי להשפיע על ההחלטה בעניינו של העותר (ראה: בג"צ 361/76).

על-כן, אין מקיימים כהלכה את זכות השמיעה, אם אין מפנים את תשומת לבו של הפונה למידע, שנתקבל בעניינו, ומאפשרים לו להגיב עליו כראוי.

(בג"צ 656/80 סאלב אבו רומי נ' שר הבריאות, פ"ד לה(3) 185, 190).

42. זכות בסיסית זו המטילה חובות ברורות, מעוגנת גם במשפט הבינלאומי (ר' סעיפים 1, 2 ו-7 להכרזה לכל באי עולם בדבר זכויות אדם; סעיפים 27 ו-147 לאמנת ג'נבה הרביעית; סעיפים 2, 4 ו-14 לאמנה הבינלאומית לזכויות אזרחיות ומדיניות; סעיף 2 לאמנה הבינלאומית לזכויות כלכליות, חברתיות ותרבותיות; סעיפים 6 ו-13 לאמנה האירופית לזכויות אדם; ועוד).

43. יתרה מכך, רשות מינהלית אשר מבססת את טענותיה על חומר חסוי חייבת ליתן לנפגע מהחלטתה, אשר זכויותיו הוגבלו, לכל הפחות את תמציתם של הנימוקים העיקריים העומדים בבסיס ההחלטה:

There is a difference between keeping some information secret, and keeping information which may be decisive secret.

(Chaskalson A. "The widening gyre: Counter-Terrorism, Human Rights and the Rule of Law." *Cambridge Law Journal*, Vol. 67, No 1, March 2008. pp. 85-87).

44. על השימוש הגורף והשרירותי בחסיונות של חומר ראייתי והפגיעה הקשה בזכות הבסיסית להליך הוגן נכתב רבות, ראו בין היתר:

Guiora, A. "Military Commissions and National Security Courts after Guantanamo," *Northwestern University Law Review Colloquy*, Vol. 103, 2008, pp. 202-204;

Sandell, A. "Liberty, fairness and the UK Control Order cases: two steps forward, two steps back," *European Human Rights Law Review*, Vol 1, 2008. pp. 127-129; and

Ramji-Nogales, J. "A Global Approach to Secret Evidence: How Human Rights Law Can Reform Our Immigration System," *Columbia Human Rights Law Review*, Vol 39, 2008, p. 16.

45. יצוין כי במקרים רבים אין המשיב נוהג לפרט את הסכנה שלדעתו נשקפת מהפונה; את העובדות מהן הוא מסיק קיומה של סכנה זו; ואת אופיו של חומר הראיות בו מעוגנות עובדות אלה – אף לא באופן כללי. ואולם, מניסיונו של המוקד עולה שכאשר המשיב ניאות לחשוף את נסיבות המניעה, מצליחים הפונים בקלות יחסית להביא לשינוי החלטתו.

בשנה האחרונה טיפל המוקד בארבעה מקרים חריגים כאלה, בהם נחשף חלק מהחומר, ודי היה בכך כדי להוכיח לעותרים ולבית המשפט כי אין למניעה על מה לסמוך (ר' בג"ץ 8857/08 עפ"ר נ' המפקד הצבאי לאזור הגדה המערבית; בג"ץ 4819/09 ד"ר אלהור נ' המפקד הצבאי לאזור הגדה המערבית; בג"ץ 10104/09 אבו סלאמה נ' המפקד הצבאי לאזור הגדה המערבית).

46. מובן ש"פריבילגיה" זו, של מתן הזדמנות לאדם להוכיח את חפותו, נמנעת כל עוד לא מסגיר המשיב את הסיבות בשלן החליט להטיל מגבלות על אותו אדם.

הזכות לחופש התנועה וזכותו של העותר לצאת מארצו

47. המשיב מונע מהעותר לצאת לחו"ל. בכך, פוגע המשיב בזכותו הבסיסית של העותר לחופש תנועה, לכבוד ולאוטונומיה.

48. הזכות לחופש התנועה היא הביטוי המרכזי לאוטונומיה של האדם, לבחירתו החופשית ולמימוש יכולותיו וזכויותיו. הזכות לחופש תנועה נמנית עם הנורמות של המשפט הבינלאומי המנהגי.

ראו בעניין זה:

סעיף 12 לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות 1966;

סעיף 2 לפרוטוקול 4 לאמנה האירופית לזכויות האדם 1950;

סעיף 8 לאמנה הבינלאומית בדבר הגנה על זכויותיהם של מהגרי עבודה ובני משפחתם 1990;

סעיף 5 לאמנה בדבר ביעור כל הצורות של אפליה גזענית 1965;

סעיף 10 לאמנה בדבר זכויות הילד 1989;

סעיף 13 להכרזה לכל באי עולם בדבר זכויות האדם 1948;

סעיף 5 להכרזת העצרת הכללית של האו"ם בדבר זכויות האדם של אנשים שלא מחזיקים באזרחות המדינה בה הם מתגוררים 1985.

וכן מעוגנת הזכות לחופש התנועה היטב במשפט הישראלי. ראו בעניין זה:
 בג"ץ 6358/05 ואנונו נ' אלוף פיקוד העורף, תק-על 2006(1) 320, פסקה 10 (2006);
 בג"ץ 1890/03 עיריית בית לחם נ' מדינת ישראל, תק-על 2005(1) 1114, פסקה 15 (2005);
 בג"ץ 3914/92 לב נ' בית הדין הרבני האיזורי, תק-על 94(1) 1139, 1147 (1994);
 ובג"ץ 5016/96 חורב נ' שר התחבורה, פ"ד נא(4) 1 (1997).

49. הזכות לחופש התנועה היא המנוע שמניע את מארג זכויותיו של האדם, המנוע שמאפשר לאדם לממש את האוטונומיה שלו, את בחירותיו. כאשר מגבילים את חופש התנועה נפגע אותו "מנוע" וכתוצאה מכך חלק מהאפשרויות והזכויות של האדם נפגעות ואף חדלות מלהתקיים. מכאן החשיבות הרבה המיוחסת לזכות לחופש התנועה.

50. חלק מרכזי בזכות לחופש התנועה היא זכותו של אדם לצאת מארצו:

זכותו של אדם לצאת מארץ מגוריו ולחזור אליה היא "זכות טבעית". היא אחת מזכויות היסוד של האדם. הגבלתה של הזכות פוגעת פגיעה חמורה בזכויותיו.

(בג"ץ 4706/02 סלאח נ' שר הפנים, פ"ד נו(5) 695, 704 (2002)).

51. יפים לענייננו גם דבריו של כב' השופט בך, בפרשת דאהר:

הגבלת חופש תנועתו של אזרח במובן זה, שנאסרת עליו היציאה מתחום המדינה לארצות אחרות, הינה פגיעה חמורה בזכויות הפרט, ומי כמו הציבור הישראלי חייב, מטעמים מובנים וידועים, להיות רגיש לנושא זה.

השופט זילברג נתן ביטוי לאותה תחושה בקובעו בפסק הדין בבג"ץ 111/53, קאופמן נ. שר הפנים ואח', פ"ד ז' 534, עליו הסתמכה גם חברתי הנכבדה, המשנה לנשיא, לאמור:

"חירות התנועה של האזרח מן הארץ אל מחוצה לה, היא זכות טבעית, מוכרה, כדבר מובן מאליו...".

(בג"ץ 448/85 דאהר נ' שר הפנים, פ"ד מ(2) 701, 712 (1986)).

52. זכות זו קיימת גם בזמן מלחמה, כפי שקובע סעיף 35 לאמנת גינבה הרביעית (1949):

All protected persons who may desire to leave the territory...may be entitled to do so.... The applications of such persons to leave shall be decided in accordance with regularly determined procedures and the decision shall be taken as rapidly as possible...if any such person is refused to leave the territory he shall be entitled to have such refusal reconsidered... [emphasis added].

המלומד פיקטה מבהיר בפרשנותו כי:

It should be noted that the **right to leave the territory is not in any way conditional, so that no one can be prevented from leaving** as a measure of reprisals...It is therefore essential for

States to safeguard the basic principal by showing moderation and **only invoking these reservations when reasons of the utmost urgency so demand**. [emphasis added].

(Pictet, J.S. (ed.) *Commentary: IV Geneva Convention – Relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War*, 1958, pp. 235-236).

53. בנוסף, הזכות לעזוב את ארץ המגורים הוכרה כזכות יסוד אף במספר ניכר של אמנות והצהרות בין-לאומיות. ההכרזה לכל באי עולם בדבר זכויות האדם (1948) בסעיף 13, והאמנה בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות (1966) בסעיף 12(2), קובעות כי כל אדם זכאי לעזוב את ארצו :

Everyone shall be free to leave any country, including his own.

הפגיעה בזכותו של העותר לחינוך ורכישת השכלה

54. מניעת יציאתו של העותר מארצו והגעתו לאוניברסיטת קהיר במצרים בכדי שיוכל להרשם ללימודי הדוקטורט, פוגעת קשות בזכותו לחינוך ולרכישת השכלה – זכות אשר הוכרה כזכות יסוד הן במשפט הבינלאומי והן במשפט הישראלי.

ראו לעניין זה:

סעיף 26 להכרזה לכל באי עולם בדבר זכויות האדם (1948);
 סעיף 13 לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות כלכליות, חברתיות, ותרבותיות (1966);
 הערה כללית מס' 13 על יישומה של האמנה (1999);
 בג"ץ 2599/00 יתד נ' משרד החינוך, פ"ד נו(5) 834, 843-842 (2002);
 בג"ץ 11163/03 ועדת המעקב העליונה לענייני הערבים בישראל נ' ראש ממשלת ישראל, תק-על 2006(1) 2562 (2006);
 בג"ץ 6914/06 ארגון הורים ארצי נ' מדינת ישראל, תק-על 2007(3) 2525 (2007);
 בג"ץ 4363/00 ועד פוריה עלית נ' שר החינוך, תק-על 2002(2) 1008, 1010 (2002).

55. זכות זו נשמרת גם בזמן מלחמה ומהווה חלק מחובותיה, האקטיביות והפסיביות, הבסיסיות של המעצמה הכובשת כלפי האוכלוסייה הכבושה. זכות זו מעוגנת בין היתר בכוונותיו ורוחו של סעיף 46 לאמנת האג 1907:

יש לכבד את כבוד המשפחה וזכויותיה, חיי אדם, רכוש פרטי, וכן את אמונות-הדת ומנהגי הפולחן...

לעניין הזכות לחינוך במסגרת תחולתו של משפט זכויות האדם וחובותיה האקטיביות של המעצמה הכובשת בסוגייה זו ראו גם:

Horowitz J.T. "The right to education in Occupied Territories: Making more room for human rights in occupation law," *Yearbook of International Humanitarian Law*, Vol. 7, 2004. pp. 233-277;

Mottershaw E. "Economic, Social and Cultural rights in Armed Conflict: International Human Rights law and International Humanitarian law," *International Journal of Human Rights*, Vol. 12, No 3, June 2008. pp. 449-470; and

Lubell N. "Challenges in Applying Human Rights law to Armed Conflict," *International Review of the Red Cross*, Vol. 87, No 860, Dec. 2005. pp. 761-763.

56. לא ניתן להפריז בחשיבותם של הלמידה והחינוך לקידומו האישי של האדם, ובמקומם המרכזי בחייה התקינים של חברה. כלשונו של בית משפט נכבד זה:

מדובר באחת הפונקציות החשובות ביותר של הממשלה והמדינה. החינוך הוא חיוני לקיומו של משטר דמוקרטי חופשי חי ומתפקד. הוא מהווה יסוד הכרחי למימושו העצמי של כל אדם. הוא חיוני להצלחתו ולשגשוגו של כל פרט ופרט. הוא חיוני לקיומה של חברה, בה חיים ופועלים אנשים המשפרים את רווחתם ותורמים, בתוך כך, לרווחתה של הקהילה כולה.

(בג"ץ 1554/95 עמותת "שוחרי גיל"ת" נ' שר החינוך והתרבות, פ"ד (3) 24, 2 (1996)).

57. הזכות לחינוך הוכרה הן במשפט הישראלי והן במשפט הבינלאומי כזכות יסוד המוענקת לכל אדם בהיותו אדם. חשובים לענייננו דבריה של כב' השופטת פרוקצ'יה:

הזכות לחינוך הוכרה במשפטנו כזכות יסוד המוקנית לכל אדם... הזכות לחינוך הובטחה במגילת העצמאות, והיא מעוגנת באמנות שונות במשפט הבינלאומי שישראל אשררה או שהיא צד להן, וכן במשפט הבינלאומי המנהגי (סעיף 26 בהכרזה לכל באי עולם בדבר זכויות האדם (1948); סעיף 13 לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות כלכליות, חברתיות ותרבותיות (1966); סעיפים 28 ו-29 לאמנה בדבר זכויות הילד (1989); Y. Dinstein, "Cultural Rights", 9 Israel Yearbook on Human Rights (1979) 58; בג"ץ 4363/00 ועד פוריה עילית נ' שר החינוך, פ"ד (4) 203, 213-215 (2002)). הזכות לחינוך מעוגנת בדברי חקיקה שונים בספר החוקים הישראלי (יורם רבין, הזכות לחינוך, (תשס"ב-2002), עמ' 301 ואילך). הזכות לחינוך אינה זכות חדשה עמנו, והיא נטועה עמוק בערכי היהדות ובמורשת ישראל (פרשת יתד, עמ' 842; פרשת התנועה לאיכות השלטון). חשיבותה המכרעת של הזכות לחינוך נובעת מחיוניות החינוך למימוש זכויות האדם כפרט ולמיצוי האוטונומיה האישית שלו, כגורם המפתח את אישיותו ואת יכולותיו, ונותן בידיו כוחות התמודדות ואפשרות לממש שוויון הזדמנויות בחברה בה הוא חי בנערותו ובבגרותו. הזכות לחינוך מקרינה על זכויות יסוד אחרות של האדם, כגון חופש הביטוי וחופש העיסוק; מימוש הזכות לחינוך נועד להשיג תכליות חברתיות. החינוך מהווה חוליה מקשרת בין מגזרי החברה השונים והמגוונים ואמצעי גישור חיוני לבניית מירקם חברתי הרמוני. החינוך הוא אמצעי חשוב לקידום ערכים דמוקרטיים חופשיים. הוא תנאי חיוני למימוש העצמי של הפרט, ולקיום חיי חברה תקינים...

[...]

החינוך, לבד מחשיבותו כזכות מהותית של האדם, נושא עמו חשיבות גדולה גם מנקודת מבטה של החברה בכללותה. "החינוך מעצב את פני החברה וקובע את דמותה, לא רק מבחינת הישגי הידע והמומחיות הנרכשים, אלא גם בעיצוב התשתית הערכית והמוסרית המאפיינת אותה" (בג"ץ 6914/06 ארגון ההורים הארצי נ' מדינת ישראל, (לא פורסם, ניתן ביום 14.8.07)).

(בג"ץ 4805/07 המרכז לפלורליזם יהודי נ' משרד החינוך, תק-על 2008(3) 1402, 1421 (2008)).

הפגיעה בזכותו של העותר לחיי משפחה

58. בני משפחתו של העותר בירדן אינם רשאים, לפי מדיניות המשיב, להיכנס לגדה המערבית ועל כן הדרך היחידה שנותרה לעותר לממש את קשריו המשפחתיים, היא יציאה מן הגדה המערבית ופגישתם בחו"ל.

59. סירובו של המשיב להתיר את יציאתו של העותר מהגדה המערבית לירדן, פוגע בצורה אנושה בזכותו של העותר לחיי משפחה.

60. הזכות לחיי משפחה, כוללת את הזכות של אחים, דודים, אחיינים, סבים, לשמור על קשריהם המשפחתיים. בית המשפט העליון חזר והדגיש את חשיבותה הרבה של הזכות לחיי משפחה בפסקי דין רבים. כך במיוחד בפסק הדין אשר ניתן בעניין **עדאלה** :

חובתנו הראשונית והבסיסית לקיים, לטפח ולשמור על התא החברתי היסודי והקדום ביותר בתולדות האדם, שהיה, הווה ויהיה היסוד המשמר ומבטיח את קיומה של החברה האנושית - הלוא היא המשפחה הטבעית. [...] הקשר המשפחתי... מונח ביסוד המשפט הישראלי. למשפחה תפקיד חיוני ומרכזי בחייו של היחיד ובחייה של החברה. הקשרים המשפחתיים, עליהם מגן המשפט ואותם הוא מבקש לפתח, הם מהחזקים ומהמשמעותיים ביותר בחייו של אדם.

(בג"ץ 7052/03 **עדאלה נ' שר הפנים**, תק-על 2006(2) 1754 (2006)).

61. המשפחה הטבעית היא היחידה הבסיסית של החברה עליה מחויבים להגן. ראו דברי כב' השופט אלון :

התא החברתי היסודי והקדום ביותר בתולדות האדם, שהיה, הווה ויהיה היסוד המשמש והמבטיח את קיומה של החברה האנושית.

(ע"א 488/77 **פלוני נגד היועץ המשפטי לממשלה**, פ"ד לב(3) 421, 434 (1978)).

ראו גם דברי כב' השופט חשין :

אין לו לאדם קשר נפשי חזק מהקשר שלו לבני משפחתו... זה משפט הטבע, משפט שהוא חזק ונעלה מכל משפט.

(בג"ץ 4365/97 **פלוני נ' שר החוץ**, תק-על 199(1), 7 (1999)).

62. השייכות למשפחה הינה חלק מה"אני" של האדם וככזו הינה חלק מכבוד האדם. עמדה על כך כב' השופטת (כתוארה אז) בייניש בפרשת **פלוני** :

בעידן בו "כבוד האדם" הינו זכות יסוד חוקתית מוגנת יש ליתן תוקף לשאיפתו של אדם להגשים את הווייתו האישית, ומטעם זה יש לכבד את רצונו להשתייך לתא המשפחתי שהוא רואה עצמו חלק ממנו.

(ע"א 7155/96 **פלוני נ' היועץ המשפטי לממשלה**, פ"ד נא (1) 160, 176-175 (1997)).

63. פעמים חוזרות ונשנות נפסק על ידי בית משפט נכבד זה כי ישראל מחויבת להגן על הזכות לחיי משפחה אף מכוחו של המשפט הבינלאומי. ראו דברי כב' השופט חשין :

ישראל מחויבת להגנה על התא המשפחתי מכוחן של אמנות בינלאומיות.
(בג"צ 3648/97 סטמקה נ' שר הפנים פ"ד נג(2) 787, 728 (1999)).

64. הזכות לחיי משפחה הינה זכות מוכרת ומוגנת במשפט הבינלאומי ההומניטארי ובמשפט זכויות האדם הבינלאומי; ראו לעניין זה :

סעיף 27 לאמנת ג'נבה הרביעית (1949);
סעיף 10 לאמנה בדבר זכויות כלכליות, חברתיות ותרבותיות (1966);
סעיפים 17 ו-23 לאמנה בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות (1966);
סעיף 12 וסעיף 16(3) להכרזה לכל באי עולם בדבר זכויות האדם (1948);
סעיף 8 לאמנה האירופית בדבר זכויות האדם (1950).

סעיף 16 להכרזה לכל באי עולם בדבר זכויות אדם 1948, קובע :

The family is the natural and fundamental group unit of society and is entitled to protection by society and the State.

תקנה 46 לתקנות האג 1907, המהווה דיך בינ"ל מנהגי, קובעת :

יש לכבד את כבוד המשפחה וזכויותיה, חיי אדם, רכוש פרטי, וכן את אמונות-הדת ומנהגי הפולחן.

65. כלל 105 למחקרו של הצלב האדום מדגיש את החובה לשמור על חיי המשפחה :

Family life must be respected as far as possible.

(Henckaerts J.M. Doswald-Beck L. *Customary International Humanitarian Law*. Vol I: Rules. ICRC, 2005. pp. 379-383).

גם בית המשפט האירופי לזכויות האדם הדגיש את חשיבותו של התא המשפחתי המורחב הכוללת סבים/סבתות, אחים/אחיות ודודים/דודות (ראו: *Javeed v the Netherlands*, ECHR, (Application No. 47390/99, judgment of 3 July 2001).

66. כנגד זכות היסוד של העותר לחיי משפחה, מוטלת על המשיב החובה לכבד את התא המשפחתי.

סיכומם של דברים

67. סירובו של המשיב להתיר לעותר לצאת את הגדה, פוגע בזכותו היסודית לעזוב את ארצו, באוטונומיה שלו, בזכותו להשכלה ולימודים ובזכותו לחיי משפחה.

68. התנהלותו של המשיב, אשר מסרב לתת אף ראשית נימוק ממשי למניעת יציאתו של העותר, פוגעת אנושות גם בזכותו של העותר להליך הוגן, לרבות זכותו לשימוע נאות ומשמעותי אשר נותן לו אפשרות מעשית להתגונן כנגד הטענות עליהן המשיב מבסס את המניעה על יציאתו.

69. חופש התנועה אינה עוד זכות ככל זכות אחרת, שכן חופש התנועה הוא המפתח להגשמת זכויות אדם בסיסיות: חופש העיסוק, הזכות לטיפול רפואי, הזכות לחיי משפחה, הזכות לחינוך, הזכות לפולחן ועוד. **זכותו של אדם לעזוב את ארצו ולצאת לחו"ל היא כה מהותית וחשובה, עד כי הגבלתה צריכה להיעשות במקרים חריגים ביותר, רק מטעמים ביטחוניים פרטניים כבדי משקל במיוחד ורק לאחר שהובאו בפני אותו אדם נימוקי המניעה וטעמיה וניתנה לו הזדמנות אמיתית ומשמעותית להתגונן ולהגיב על כך.**

עתירה זו נתמכת בתצהיר שנחתם בפני עו"ד בגדה המערבית ונשלח לח"מ בפקס, בתיאום טלפוני. בית המשפט הנכבד מתבקש לקבל תצהיר זה, ואת ייפוי הכוח שאף הוא ניתן בפקס, בהתחשב בקשיים האובייקטיביים בנוגע למפגש בין העותר לבין באי כוחו.

לאור כל האמור, מתבקש בית המשפט הנכבד להוציא צו על תנאי כמבוקש, ולאחר שמיעת תשובת המשיב, להפכו לצו מוחלט. כמו כן מתבקש בית המשפט להשית על המשיב את הוצאות העותרים ושכ"ט עו"ד.

עידו בלום, עו"ד

ב"כ העותרים

25 בפברואר, 2010

[ת.ש. 63131]